

תפ"ח 20966/01/21 - מדינת ישראל, באמצעות פרקליטות מחוז תל-אביב נגד עומרי דהן

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תפ"ח 20966-01-21 מדינת ישראל נ' דהן(עציר)

לפני כבוד השופט בני שגיא, סג"נ-אב"ד, כב' השופטת חנה פלינר, כב' השופטת מעין בן-ארי

המאשימה:

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז תל-אביב (פלילי)

על-ידי ב"כ עו"ד מיכאל כהן ועו"ד קארי קסה

נגד

הנאשם: עומרי דהן

על-ידי ב"כ עו"ד אלעד רט

גזר דין

השופט בני שגיא, סגן נשיא-אב"ד:

כללי

1. הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירה של המתה בנסיבות של אחריות מופחתת, לפי סעיף 301ב(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין).

הסדר הטיעון שגובש בין הצדדים כלל את תיקונו של כתב האישום, וסוכם כי התביעה תגביל עתירתה לעונש של 16 שנות מאסר, מאסר מותנה ופיצוי למשפחת קורבן העבירה; ואילו ההגנה תוכל לטעון באופן חופשי ביחס לרכיבי ענישה אלה.

2. על-פי עובדות כתב האישום המתוקן, במועד הרלוונטי לכתב האישום, התגוררו הנאשם ו-Khalid Alnour Morsal Mohamed, נתין זר, יליד שנת 1987 (להלן - המנוח), במבנה השוכן בדרך בן צבי 77 בתל אביב, בו חדרי מגורים אשר הועמדו להשכרת דיירים (להלן - המבנה). חדרו של המנוח ממוקם היה מעבר אחד של פרוזדור, וחדרו של

עמוד 1

הנאשם, בעברו האחר.

עובר ליום 24.12.2020 התגלע סכסוך בין המנוח לבין הנאשם עקב חדירת מים מדירת המנוח לדירת הנאשם. ביום 24.12.2020, סמוך לשעה 10:00, התחשמל הנאשם ממוצר חשמלי שבחדרו עקב חדירת המים כמתואר, ועל רקע זה התפתח עימות בין הנאשם למנוח במסגרתו היכה הנאשם את המנוח. לאחר מכן התנצל הנאשם בפני המנוח וסבר כי האחרון סולח לו על מעשיו.

ביום 26.12.2020, סמוך לפני השעה 19:49, ישבו הנאשם ושני דיירים נוספים מסביב לשולחן אוכל בפרוזדור הממוקם בין החדרים במבנה. סמוך לאחר האמור, יצא המנוח מחדרו, גידף את הנאשם בשפה הערבית, הלך, שב למקום כשבידו מקל עץ וחבט באמצעותו בראשו של הנאשם וגרם לו לפצע מדמם.

על רקע האמור, התפתח עימות אלים בין הנאשם למנוח עד שאחד מהנוכחים הפריד ביניהם.

הנאשם פנה לחדרו כשהוא מדמם מראשו, נטל סכין מטבח, שב לפרוזדור ואמר למנוח: "אם אתה גבר בוא עכשיו". המנוח התקרב לנאשם, והחל עימות פיסי בין השניים במהלכו דקר הנאשם את המנוח באמצעות הסכין בפלג גופו העליון בבית החזה הימני, כשהוא צופה אפשרות התרחשות תוצאה קטלנית ואדיש לכך. כתוצאה מהדקירה נגרם למנוח פצע דקירה בחזה מימין, אשר גרם לדימום קטלני, והמנוח מצא את מותו בשעה 20:09. הנאשם הותיר את המנוח מתבוסס בדמו ונמלט מהמקום. כדי למנוע את איתורו, הגיע הנאשם לבית חברו, הסיר את בגדיו שהיו מגואלים בדם, התקלח ולבש בגדים אחרים וכן הסתיר את מכשיר הטלפון הנייד שלו.

על-פי כתב האישום המתוקן, במעשיו, גרם הנאשם באדישות למותו של המנוח כאשר המעשה בוצע בתכוף לאחר התגרות כלפי הנאשם ובתגובה לאותה התגרות, בעת שבעקבות ההתגרות הנאשם התקשה במידה ניכרת לשלוט בעצמו וכשיש בקושי זה כדי למתן את אשמתו של הנאשם בשים לב למכלול נסיבות העניין.

ראיות לעונש

3. מגיליון הרשעותיו של הנאשם (תע/1), עולה כי לחובתו הרשעה אחת מבית משפט השלום בתל אביב בעבירות סמים (סחר בסם מסוכן והחזקת סם לצריכה עצמית) משנת 2018, בגינה נדון ל-7 חודשי מאסר, מאסר מותנה, קנס ופסילת רישיון נהיגה; וכן רישום פלילי ללא הרשעה מבית המשפט לנוער משנת 2016 בעבירת תקיפה וכן החזקת סם לצריכה עצמית, התנהגות פרועה במקום ציבורי והיזק לרכוש במזיד.

4. ההגנה הגישה חוות דעת פסיכוסוציאלית שנערכה על-ידי ד"ר גילי תמיר בעניינו של הנאשם (נע/1). בהתאם לאמור בחוות הדעת, הנאשם, בן 23, רווק ללא ילדים. חווה ילדות קשה ומורכבת בעקבות חשיפתו מגיל צעיר ביותר לשימוש בסמים ואורח חיים פלילי של אביו, אשר נפטר ביום הולדתו ה-14 של הנאשם. הנאשם סבל מבעיות רגשיות קשות, התקשה לבטא רגשותיו, פחדיו וקשייו באופן מילולי וחלף זאת ביטא רגשותיו באמצעות התקפי זעם, כעס וניתוק.

הנאשם ניסה לשמור על קשרים עם נערים נורמטיביים בני גילו אך הפער בין נסיבות חייו לבין חווית הבית והמשפחה של אחרים הציפו אצלו תחושות קשות והובילו להעמקת השימוש בסמים לשם שיכון כאבו, להעצמת הקונפליקט בינו לבין אמו, עד שבגיל 14 וחצי עזב את ביתו והתגורר תקופות ממושכות ברחוב. לדבריו, חלם שאמו תגיע ותציל אותו מהרחוב אך אף אחד לא הגיע לחפשו.

בגיל 15 החל הנאשם להסתבך בפלילים והופנה להליך טיפולי בשירות המבחן לנוער. גם בבית הספר חווה הנאשם בדידות ואלימות קשה, טופל במרפאת בריאות הנפש ונפלט מהמסגרות החינוכיות כשהיה בן 16.

בהיותו בן 18 נעשו ניסיונות לשלבו במסגרות וקהילות טיפוליות - אך אלו לא צלחו, והנאשם ריצה עונש של 7 חודשי מאסר. עם שחרורו מהכלא שב להתגורר ברחוב ועבד בעבודות מזדמנות. בהמשך שכר חדרון אותו הפך לבית, וכשהיה חוזר מהעבודה היה משתמש בסמים ושומע מוזיקה עד שנרדם מתוך ניסיון לדכא תחושות של עצב ופגיעה.

להתרשמות ד"ר תמיר, הנאשם צמא לקשר אנושי וזאת, בין היתר, בעקבות תקופות ממושכות של בדידות והעדר קשרים חברתיים. במהלך הפגישות שיתף הנאשם בקשיים הרגשיים אך במקביל ביטא מנגנונים של הגנה, ניתוק ודיסוציאציה המתאימים למופע של טראומה על רקע פגיעה פיזית או מינית, אותה הוא מתקשה לחשוף ואינו בשל עוד לעבד. בעקבות המפגשים, יצר קשר עם אמו ושיתף אותה בתחושותיו על רקע ילדותו הקשה, ואף ביקש להשתלב בטיפול רגשי במסגרת מעצרו.

ביחסו לעבירה הנאשם תיאר בוושה וחרטה רבה. סיפר כי במהלך מעצרו הוא מרבה לעבד את תחושותיו לגבי העבירה ונטילת חיי אדם. לדבריו, חימם את חדרו באמצעות תנור חשמלי, כאשר באותו מועד, המנוח גרף מים שהתנקזו לחדרו מבלי שהנאשם הבחין בהם. כשקם משנתו דרך על המים והתחשמל מהתנור. עקב כך נלחץ והגיב בכעס ובצעקות כלפי המנוח ובהמשך התפתח עימות אלים שהופסק על ידי אחרים. הנאשם תאר שחש תסכול על כך שהגיב באלימות והתנצל בפני המנוח ואחרים שנכחו במקום.

לדבריו, בימים שקדמו לעימות, הבחין כי המנוח ישן על רצפה חשופה ולכן קנה לו מזון וכרית. המנוח, שחש נבוך, סירב תחילה לעזרתו של הנאשם, אך הוא החליט להשאיר לו את הדברים בחדר כשלא היה בו, כדי שירגיש נוח להשתמש בהם. כשנשאל מדוע עזר למנוח, הסביר כי הדיירים במתחם חשו "שותפות גורל באומללות".

בערב בו התרחש המקרה נשוא כתב האישום, חש בודד ומדוכא והזמין דיירת אחרת במתחם לארוחת ערב עם בן זוגה. מאחר שעבד והרוויח מעט כסף, הזמין להם אוכל ממסעדה ואף קנה בקבוק וודקה. בזמן שאכל, המנוח נכנס למטבחון, צעק וקילל. לדברי הנאשם, היה עם הגב למנוח שספג פתאום חבטה חזקה והרגיש שדם נוזל על פניו. הוא ניגש לחדרו, שם מעד על התנור שהיה מונח על הרצפה, ובכל הזמן הזה המנוח ממשיך לקלל ולצרוח. תיאר כי חש פחד, דפיקות לב מואצות וכעס שהתגבר לנוכח הפגיעה מהמנוח וחוסר האונים שחש. אז, נטל בידו סכין שהייתה מונחת על השידה לצד הטלוויזיה. לדבריו, חש פאניקה, לחץ ובחילה ובמשך תקופה ממושכת התקשה לזכור דבר משאיר. רק לאחר שנחשף לעדויות החל לשחזר את האירועים ולהיזכר במעשיו, הוא חש אשמה, חרטה ומחפש מחילה.

5. ההגנה הגישה גם את חוות דעתו של ד"ר נחמן מטעם המרכז הלאומי לרפואה משפטית (נע/2) ממנה עולה כי בעת בדיקת הנאשם נצפה פצע מדמם בקרקפת, אשר נגרם במנגנון חבלה קשה ישירה, יכול להתיישב עם פגיעה של חפץ קשה כמו מקל מטאטא ויכול להתאים לזמן ההיווצרות כפי שתיאר הנאשם. עוד צוין, כי חבלה עוצמתית בראש, אפילו ללא ממצא חבלתי ברור על פני העור, יכולה להוביל לאיבוד הכרה רגעית.

עמדת משפחת המנוח לעסקת הטיעון ותגובת ההגנה לעמדה

6. ביום 28.2.2022 הוגשה עמדת משפחת המנוח, המתנגדת להסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים הואיל ולשיטתם

מדובר ברצח בנסיבות מחמירות. בהתאם לנטען, המנוח היה נתין סודן, בן 32, אשר הותיר אחריו הורים בשנות ה-60 לחייהם ו-6 אחים מתוכם 4 קטינים במחנה פליטים שבדרפור. עוד נטען כי המנוח עבר דרך ארוכה ומפרכת עת ברח ממלחמת האזרחים בסודן והגיע ארצה כדי לחיות בשלום ובביטחון ולבסוף מצא את מותו במדינה שקיבלה אותו לזרועותיה. משפחת המנוח עתרה, בין היתר, להורות על הטלת הפיצוי המקסימאלי בחוק גם כדי לגלם את גודל הצער וחומרת הנסיבות וגם כי המשפחה איבדה את מקור ההכנסה והפרנסה שהמנוח היה מספק לה. לדבריהם, המנוח עבד בתור חשמלאי והרוויח בין 10,000 ₪ ל-12,000 ₪ בחודש, ונהג להעביר חלק ארי ממשכורתו למשפחתו בסודן. לאור האמור, נטען כי יש להורות על דחיית הסדר הטיעון או לחלופין, להתנותו בהפקדת פיצוי בסכום מקסימלי בטרם מתן גזר הדין.

7. בתגובת ההגנה נטען, כי על פי סעיף 17 לחוק זכויות נפגעי עבירה, הזכות להביע התנגדות להסדר טיעון היא בפני התביעה ועובר לחתימה על ההסדר. גם לגופו של עניין נטען כי סעיף העבירה בו הורשע הנאשם הוא הסעיף הנכון מבחינה משפטית, שיש בו כדי לשקף את מכלול הנתונים, הנסיבות והעובדות. סעיף העבירה שונה לאחר משא ומתן ממושך ובתום הליך גישור ארוך ולכן לא קמה כל עילה להתערב בהסכמות הצדדים. אשר לגובה הפיצוי נטען כי מצבו הכלכלי של הנאשם קשה מאד ועל כן לא יוכל לפצות את משפחת הקורבן, אולם ככל שיוטל על הנאשם פיצוי - לנאשם אין עמדה בנוגע לזהות הגורם אליו יועברו כספי הפיצוי והוא משאיר זאת לשיקול דעת בית המשפט. אשר לבקשה לקבוע שהפיצוי ישולם טרם גזירת הדין נטען כי לא קיימת סמכות חוקית המאפשרת לבית המשפט לגזור עונש בטרם מתן גזר הדין.

טיעוני הצדדים לעונש

8. התובע, עו"ד מיכאל כהן, עמד בטיעוניו על הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשיו של הנאשם, שהמרכזי שבהם הוא עקרון קדושת החיים, שצריך לעמוד לנגד עיניו של הפרט גם כשהוא נתון תחת התגרות מצד הקורבן.

אשר לנסיבות ביצוע העבירה נטען, כי הגם שקדם לעבירה סכסוך שנתגלע בין הנאשם למנוח וכן התגרות אלימה מצד המנוח, הרי שאלו באו לידי ביטוי בייחוס הוראת החיקוק של אחריות מופחתת, ולא ניתן לראות בהתגרות זו כמניע למעשיו של הנאשם. בהקשר זה אף נטען כי ההתגרות לא נטלה מהנאשם את היכולת לשלוט בעצמו והוא יכול היה להימנע מהמעשה, וודאי שעה שהתרחש "אירוע מנתק" במסגרתו הנאשם נכנס לבדו לחדרו, נטל סכין והחליט לחזור לזירת האירוע.

התובע אף ביקש להדגיש לחומרה את אמירתו של הנאשם למנוח: "בוא אם אתה גבר", אמירה שסללה, לדבריו, את הדרך אל עבר התוצאה הקטלנית, וכן את הברירה של הנאשם מזירת האירוע בזמן שהמנוח מתבוסס בדמו.

לאור האמור, עתרה התביעה לקביעת מתחם הנע בין 15 ל-18 שנות מאסר.

לשיטת התביעה, יש למקם את הנאשם בחלקו התחתון של מתחם הענישה וזאת בהתחשב בגילו הצעיר, הודאתו, לקיחת האחריות, ובשים לב לאמור בחוות הדעת הפסיכוסוציאלית שהוגשה בעניינו, ממנה עולות נסיבות חייו הקשות והמורכבות של הנאשם. יחד עם זאת, נטען כי עברו הפלילי של הנאשם אינו מאפשר את גזירת דינו בתחתית המתחם.

בסיכומי טיעון, ובהתאם להסדר הטיעון שגובש בין הצדדים, עתר התובע להשתת עונש של 16 שנות מאסר, מאסר מותנה ופיצוי משמעותי למשפחת המנוח.

9. הסנגור, עו"ד אלעד רט, לא חלק על חומרת העבירה ותוצאותיה, אך בחר להתרכז בטיעוניו בנתוניו של הנאשם, שיש בהם, לשיטתו, כדי להשפיע על קביעת מתחם העונש ההולם. הסנגור עמד בהרחבה על האמור בחוות דעתה של ד"ר תמיר, ובכלל זה ילדותו המורכבת של הנאשם, חשיפתו לסמים, מגוריו ברחוב וקשייו הרגשיים.

הסנגור הדגיש כי לאחר שנים בהן התגורר ברחוב, הנאשם מצא לעצמו את החדרון אותו שכר ובו הרגיש לראשונה "בית". ולכן, אין מדובר ב"סתם" מריבה בין הנאשם למנוח אלא בתקיפה בתוך ביתו של הנאשם, שחש שאם לא יגן על עצמו, יאלץ לעזוב את המקום היחיד שתפס בחייו כבית. כמו כן, נטען כי מדובר במי שניהל במשך שנים רבות אורח חיים הישרדותי, על כל המשתמע מכך, לרבות בילדותו עת היה "שק אגרוף" בבית הספר ובהמשך כשהתגורר ברחוב וסבל מאלימות קשה מצד דרי רחוב אחרים. זאת ועוד, מבחינת אישיותו של הנאשם, הרי שמדובר בבחור צעיר, בעל אישיות לא מגובשת, אשר חווה למעשה "גיל התבגרות מאוחר". לשיטת הסנגור, נתונים אלה מהווים נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כאמור בסעיפים קטנים 5-9 לסעיף 40ט לחוק העונשין.

נטען, כי נסיבות חייו של הנאשם משליכות בצורה ישירה על האופן שבו תפס את המציאות באותן שניות, בשים לב להתנהגות המנוח שפגע בנאשם בתוך ביתו, ושהחזיר אותו לחוויות הקשות שחווה בעבר, להתנצלות שהביע הנאשם בפני המנוח קודם לכן, ולעובדה שיומיים לאחר העימות, המנוח "חידש אותו" וחבט בראשו של הנאשם עם מקל של מטאטא. לדברי הסנגור, פעולה זו מלמדת אף היא על "אירוע מנתק".

לטענת ההגנה, מדובר באירוע שהחל ביוזמת המנוח, במסגרתו נגרמו לנאשם חבלות שונות, שהמרכזית בהן פציעה מדממת ולא מכה קלה ויבשה, ולכן מדובר באירוע ספונטני לחלוטין ללא כל תכנון מוקדם, שהתרחש מספר שניות ובתגובה לתקיפה מצד המנוח, וסביר להניח כי אם המנוח היה נותר בחיים - היה מוגש גם נגדו כתב אישום. בהקשר זה אף נטען כי מדובר בדקירה אחת, אמנם קטלנית, אך מדובר בנתון שיש לו משמעות על-פי הפסיקה ובכל מקרה הדקירה מתיישבת יותר עם רציונל של "הדיפת המנוח" מאשר עם רצון מלא לגרום למותו.

אשר ליסוד הנפשי נטען, כי הגם שהנאשם הורשע בעבירה הדורשת יסוד נפשי של אדישות, הרי שנסיבות האירוע מלמדות כי היסוד הנפשי של הנאשם בעת ביצוע העבירה היה "קרוב יותר" להמתה בקלות דעת שכן הנאשם אמנם נטל סיכון בלתי סביר; הגיע לאירוע עם סכין; וידע שהתוצאה הקטלנית עלולה להיגרם - אך הוא לא רצה שהתוצאה תיגרם.

לאור האמור, עתר הסנגור לקביעת מתחם הנע בין 6 ל- 10 שנות מאסר.

אשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, הסנגור הדגיש את האמור בחוות דעתה של ד"ר תמיר והוסיף כי מדובר בנאשם צעיר עם אישיות בלתי מגובשת, שחייו לא האירו לו פנים. נטען כי הנאשם נטל אחריות מלאה על מעשיו, הביע חרטה כנה ועמוקה, חסך זמן ציבורי יקר ועברו הפלילי אינו רלוונטי ומכביד. עוד נטען, כי אמו של הנאשם מכה על חטא שיכולה הייתה לעשות דברים אחרת ומתחננת להתחשבות בעונשו של בנה. לאחרונה אף נחתה על המשפחה שורה של בשורות איוב, כאשר דוד של האם נפטר, לאחר מכן אחיה הצעיר ומיד לאחר מכן אמה, והנאשם לא יכול היה להשתתף בלוויות קרובי משפחתו.

נוכח מצוקתו הכלכלית של הנאשם, נטען כי לא יוכל לפצות את משפחת הקורבן ולכן התבקש שהדבר לא ייזקף לחובתו בדמות עונש מאסר חמור יותר. בהקשר זה הוסיף הסנגור כי המנוח נטל חלק לא מבוטל באירוע עצמו ויש לקחת נתון זה בחשבון במסגרת קביעת גובה הפיצוי.

10. הנאשם, במילותיו האחרונות לעונש, הוסיף שהוא מאד מצטער על מה קרה, כואב את כאב משפחת המנוח ולא רצה בתוצאה.

דיון והכרעה

11. בשנת 2019 נחקק תיקון 137 לחוק העונשין, וזאת כחלק מרפורמה כוללת בעבירות המתה. הוראת החיקוק בה הורשע הנאשם, סעיף 301ב(1) לחוק העונשין, באה לעולם במסגרת הרפורמה ועוסקת בסיטואציה של המתה בנסיבות בהן המית הנאשם את הקורבן בתכוף לאחר התגרות מצידו ובתגובה לאותה התגרות (קנטור).

וכך הוראת החוק:

"על אף האמור בסעיפים 300 ו-301א, הגורם בכוונה או באדישות למותו של אדם באחת מהנסיבות המפורטות להלן, דינו - מאסר עשרים שנים:

(1) המעשה בוצע בתכוף לאחר התגרות כלפי הנאשם ובתגובה לאותה התגרות, ובלבד שמתקיימים שניים אלה:

(א) בעקבות ההתגרות הנאשם התקשה במידה ניכרת לשלוט בעצמו;

(ב) יש בקושי האמור בפסקת משנה (א) כדי למתן את אשמתו של הנאשם, בשים לב למכלול נסיבות העניין".

12. הוראת החוק החדשה נותנת מענה משפטי לסיטואציות שבעבר נדונו במסגרת תיקי הריגה או במסגרת תיקי רצח בהם נטענה טענה של קנטור. מובן שקבלת טענה של קנטור אינה פוטרת מאחריות פלילית ומעונש, אך מקפלת בתוכה מידת אשמה פחותה, ובהתאמה - מפחיתה את העונש המירבי הקבוע בצידה של העבירה.

כפי שנקבע בע"פ 1130/19 נאצר שוא נ' מדינת ישראל (27.12.2020), הניסוח החדש של סוגיית הקנטור שונה מהדין הישן במספר היבטים: (א) בעבר, אחד מהיסודות בעבירת הרצח היה היעדר קנטור; בעוד שכעת התקיימות הקנטור היא נסיבה אשר יוצרת הסדר ענישה מקל; (ב) ההיבט הסובייקטיבי של הקנטור הועמד בחוק החדש על קושי "במידה ניכרת", בעוד שלפי הדין הקודם דובר במעשה "מתוך סערת רוח, אבדן עשתונות ואבדן שליטה עצמית"; (ג) המבחן האובייקטיבי, שעוגן בעבר בפסיקה בתור קושי של אדם סביר לשלוט בעצמו, הפך כעת למבחן נורמטיבי המתבטא בהפחתת "אשמתו של הנאשם" (פס' 27).

מכאן, שסעיף 301ב(1) קובע תנאי סובייקטיבי ותנאים נורמטיביים להתקיימות קנטור: "התנאי הסובייקטיבי הוא שהנאשם עצמו אכן התקשה מאוד לשלוט בעצמו. התנאים הנורמטיביים מתבטאים במונחים שונים: "בתכוף", "התגרות", "התקשה במידה ניכרת", "למתן את אשמתו" (ותנאי זה יש לבחון "בשים לב למכלול לנסיבות העניין", כלומר נוסף לו היבט סובייקטיבי-קונקרטי)" (שם, בפס' 33).

13. נוכח תיקון כתב האישום כאמור, נקודת המוצא היא קיומו של קנטור. במקרה דנן - ניתן לראות כי התנהלות המנוח עובר לדקירתו אכן נראית כהתנהגות "מקנטרת", כפי שזו פורשה בפסיקת בית המשפט העליון לאורך השנים. נזכיר בהקשר זה כי דקות ספורות לפני ביצוע העבירה ויומיים לאחר העימות האלים הראשון (בסופו התנצל הנאשם בפני המנוח), התגרה המנוח בנאשם בכך שגידף אותו, חבט בראשו באמצעות מקל עץ וגרם לו לפצע מדמם. איבוד

העשתונות של הנאשם, שמצא ביטוי במעשיו, מתיישב במידה מסוימת עם האמור בחוות דעתה של ד"ר גילי תמיר באשר לנסיבות חייו הקשות של הנאשם וקשייו הרגשיים המתורגמים להתקפי זעם, כעס וניתוק.

לאחר דברים אלה, אפנה לגזירת דינו של הנאשם בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין.

קביעת מתחם העונש ההולם

14. אין צורך להכביר מילים על החומרה הטמונה במעשה שביצע הנאשם, אשר נטל את חייו של המנוח, צעיר בן 32 שנים במותו, בנעיצת סכין אחת קטלנית בצד הימני של החזה, וזאת על רקע סכסוך של מה בכך. לאחר מכן נותר המנוח במקום, כשהוא מתבוסס בדמו, מבלי שהנאשם טרח להושיט לו עזרה או להזעיק סיוע רפואי.

בתי המשפט עמדו על החומרה שבמעשים אלה ונדמה כי הדברים הבאים כאילו נכתבו לענייננו:

"דומה, כי כבר נאמר כל שניתן על הקלות הבלתי נתפסת בה נגדעים בארצנו חיי אדם, ולא נותר אלא לחזור על הדברים. חילופי דברים וסכסוכים של מה בכך מובילים במקרים רבים מדי ובמהירות גדולה מדי לשליפת כלי נשק, קר או חם, או לנקיטה במעשי אלימות קטלנים. יתרה מכך, לעיתים נדמה שחל פחות בלתי נסלח ובלתי נסבל בערכם של חיי אדם. בראש ובראשונה עלינו לשוות לנגד עינינו את המנוח שחיו קופדו בנסיבות שאין להשלים עימן, ולהגנה על ערך החיים וקדושתם שמור משקל משמעותי ביותר במלאכת הענישה" [ע"פ 9422/11 דהן נ' מדינת ישראל (3.7.2013)].

15. הערכים החברתיים שנפגעו מהעבירה שביצע הנאשם הם הערכים הבסיסיים והחשובים ביותר: שלמות הגוף, קדושת החיים וכבוד האדם. מידת הפגיעה בהם ברורה וקשה שכן הדקירה שנדקק המנוח הביאה למותו.

בעניין זה נפסק:

"השמירה על קדושת החיים - לרבות קביעתה של קדושה זו בהכרת הכול - היא העומדת בראש תכליות הענישה במקום שמדובר בנטילת חיי אדם, ועל בית המשפט לשוות זאת לנגד עיניו בגזרו את הדין בעבירות רצח והריגה. לא בכדי הוצב הדיבור "לא תרצח" בראש הדיברות המבטאים את הכללים הבסיסיים של חיים בחברה מתוקנת, שאין לך מעשה נורא הימנו..." [ע"פ 4419/95 חדד נ' מדינת ישראל (22.5.1996)].

16. אין חולק כי העבירה בוצעה באופן ספונטני על רקע העימות האלים שהחל ביוזמת המנוח, ולא פרי תכנון מוקדם. גם הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה, עליהן עמדת לעיל (איבוד עשתונות בעקבות התנהגות מקנטרת מצד המנוח, ובעיות רגשיות טבועות) הן על פניו, בעלות משקל ממתן. יחד עם זאת, מקובלת עליי עמדת התביעה לפיה המשקל המכריע של נסיבות אלו, הקשורות בביצוע העבירה, בא לידי ביטוי בייחוס הוראת החיקוק הכוללת אחריות מופחתת, כך שאותן נסיבות ממתנות, הלכה למעשה, הן חלק אינהרנטי ובלתי נפרד מיסודות העבירה. כפועל יוצא מכך, דומני כי אין מקום ליתן משקל יתר לאותן נסיבות באופן שישיעו באופן משמעותי על קביעת מתחם העונש ההולם.

17. הנזק הכבד שנגרם כתוצאה מביצוע העבירה אינו מתמצה רק בנטילת חייו של המנוח, אלא גם בסבל הרב שנגרם למשפחתו, כפי שזה תואר בעמדה שהוגשה לתיק בית המשפט.

18. עם זאת, והגם שבין הקנטור לבין הקטילה הייתה לנאשם שהות קצרה "להתקרר", עת פנה לחדרו כשהוא מדמם מראשו, נטל סכין מטבח, שב לפרוזדור והמשיך את העימות הפיסי עם המנוח; הרי שלא ניתן להתעלם מכך שמדובר בדקירה אחת בלבד, שהייתה במידה מסוימת מעשה ספונטני ברגע של התלהטות רוחות, תוך כדי מריבה עם המנוח, ולאחר שהמנוח פצע את הנאשם פציעה ממשית ורצינית.

לעניין זה אפנה לע"פ 6812/16 פלוני נ' מדינת ישראל (30.7.2018):

"הפסיקה הכירה בעבירת הריגה במקרה של דקירה אחת, ואף יותר, מקום בו הדקירה הקטלנית נעשתה במהלך תגרה, קטטה, מאבק או אירוע לא מתוכנן שנתפתח במהירות... לא כך כאשר מדובר בדקירה מתוכננת...".

19. העבירה בה הורשע הנאשם היא "צעירה" בספר החוקים, ולכן אין בנמצא מקרים דומים בהם הורשעו נאשמים בעבירה זאת. יחד עם זאת, נסיבות האירוע מתאימות במהותן לסיטואציות שנדונו בעבר במקרים בהם הורשעו נאשמים בעבירת הריגה ומכאן שניתן להתבסס על מקרים אלה לצורך בחינת מדיניות הענישה הנוהגת.

ואלה המקרים שנדונו בפסיקה אותם ראיתי כרלוונטיים:

א. ע"פ 10045/17 רבאייב נ' מדינת ישראל (24.12.2018) - המערער הורשע בעבירה של הריגה לאחר שבעקבות ויכוח שנתגלע בינו לבין המנוח, המערער רץ לעברו של המנוח כשבידו סכין, דקר אותו דקירה אחת בחזהו, שלף את הסכין ונמלט מהמקום. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה שנע בין 16 ל- 20 שנות מאסר בפועל, והשית על המערער 18 שנות מאסר, לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון קיבל את הערעור שהוגש על חומרת העונש והפחית את עונשו של המערער ל- 16 שנות מאסר. באשר למתחם הענישה נקבע כי "בנסיבות של עבירת הריגה הקרובה בנסיבותיה לרצח [...] רמת הענישה הנוהגת היא במנעד שבין 12 ל- 20 שנות מאסר [ההדגשה הוספה - ב.ש.], אף כי היו מקרים של חריגה לקולה מטווה זה [...] מצאנו כי שילובן של הנסיבות המקלות המתקיימות במקרה דנן - גילו הצעיר של המערער בעת ביצוע העבירה (18 ו- 4 חודשים), העדרו של עבר פלילי (למעט עבירה שביצע בהיותו קטין שהסתיימה ללא הרשעה) ובעיקר מצבו הנפשי המורכב [...] מצדיק גזירת עונש מאסר בפועל שאינו קרוב לעונש המרבי בעבירת ההריגה".

ב. ע"פ 4749/17 גניש נ' מדינת ישראל (30.8.2017) - המערער הורשע על יסוד הודאתו (בסיומה של פרשת ההגנה) בעבירה של הריגה. בעקבות קטטה שהתפתחה במועדון, וחרף הניסיון של הסובבים לעצור בעדו, דקר המערער את המנוח בסכין, בצד השמאלי של אזור הצלעות, ודקירה זו גרמה למותו. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה שנע בין 12 ל- 18 שנות מאסר בפועל, והשית על המערער 15 שנות מאסר, לצד עונשים נלווים. ערעורו של המערער על חומרת העונש נדחה פה אחד על ידי בית המשפט העליון, בעוד שערעורה של המדינה על קולת העונש נדחה ברוב דעות.

ג. ע"פ 405/16 אבו עראר נ' מדינת ישראל (10.5.2017) - המערער הורשע על יסוד הודאתו בעבירת הריגה. במקרה זה, המערער ואחיו עבדו עם המנוח באתר בניה. המנוח הגיע לצריף בו נהג לישון, לאחר ששתה משקה אלכוהולי, ומצא שם את הנאשם. המנוח דרש מהנאשם לפנות את הצריף, תוך שהוא מניח את ידו על כתפו של המערער. אז, התפתח בין המערער למנוח עימות, כאשר בשלב מסוים הוציא המנוח מיכל גז מדמיע והחל לרסס באמצעותו את פניו של המערער. בין השניים החלה התגוששות, והמערער נטל סכין מטבח שהייתה בצריף ודקר את המנוח תשע דקירות, בפלג גופו העליון, בין היתר בחזהו, גבו וצוואר. המנוח הובהל לבית החולים, שם נפטר. בית

המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה שנע בין 8 ל- 15 שנות מאסר בפועל, והשית על המערער 13 שנות מאסר, לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון קיבל את הערעור שהוגש על חומרת העונש והפחית את עונשו של המערער ל- 11 שנות מאסר, בקובעו: "בהינתן הנסיבות המיוחדות של המקרה, במהלכו המנוח הוא שהחל במעשים שהביאו לקטטה; בהינתן שהמנוח הוא הראשון שתקף את המערער וריסס את פניו בגז מדמיע; בהינתן שהמערער לא היה מצויד בסכין מלכתחילה ופעולתו נעשתה תוך שראייתו מטושטשת בשל הגז המדמיע; בהינתן שלמערער אין עבר פלילי (למעט הרשעה בעבירה של כניסה בלתי חוקית לישראל) וזו לו הסתבכותו הראשונה; בהינתן גילו הצעיר של המערער - בהינתן כל אלה, מצאנו להפחית הפחתה מסוימת את עונשו ולהעמידו על 11 שנות מאסר בפועל חלף 13 שנות מאסר שנגזרו עליו בבית המשפט המחוזי הנכבד".

ד. ע"פ 2888/15 ח'דיירי נ' מדינת ישראל (28.12.2016) - המערער הורשע על יסוד הודאתו בעבירה של הריגה. באותו מקרה, המערער והמנוח עבדו כקצבים במפעל לבשר, כשצויד העבודה שלהם כלל, בין היתר, סכין בעלת להב של כ- 13 ס"מ. בין השניים נתגלע סכסוך, במהלכו התקרר המערער למנוח, השניים החלו לדחוף זה את זה והמנוח השליך לעבר המערער נעל שפגעה בו. בתגובה, נטל המערער את הסכין שהייתה באמתחתו ודקר את המנוח דקירה אחת בצווארו, שהובילה למותו. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה שנע בין 12 ל- 16 שנות מאסר בפועל, והשית על המערער 14 שנות מאסר, לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון קיבל את הערעור שהוגש על חומרת העונש והעמיד את עונשו של המערער על 12.5 שנות מאסר (בעקבות הסכם סולחה שנערך).

ה. ע"פ 6056/13 שיבלי נ' מדינת ישראל (21.9.2015) - המערער זוכה מחמת הספק מאישום הרצח שיוחס לו בכתב האישום, וחלף זאת הורשע בעבירות של הריגה והחזקת סכין בכך שישב במסעדה כשבאמתחתו סכין מתקפלת ולמקום הגיעו המנוח ואדם נוסף. בסמוך לכך, פרצה תגרה בין המנוח למערער, כאשר תחילה הכה המנוח את המערער. בשלב מסוים, לאחר שהמנוח ריסס את המערער בתרסיס גז, שלף המערער את הסכין שהחזיק על גופו ודקר את המנוח דקירה אחת בחזהו, אשר גרמה למותו. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה שנע בין 7 ל- 13 שנות מאסר בפועל, והשית על המערער 9 שנות מאסר, לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון דחה ערעור שהוגש על חומרת העונש.

ו. ע"פ 3490/13 סורי נ' מדינת ישראל (19.8.2015) - המערער הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירת הריגה. ברקע לאירוע, סכסוך ישן, במהלכו אף הוגשו למשטרה תלונות הדדיות. במסגרת האירוע נשוא ערעור זה, התפתח ויכוח בין המערער למנוח, שהחל ביריקה של המערער לעבר המנוח והחלפת קללות הדדיות. בהמשך, רדף המנוח אחר המערער כשמברג בידו. בין השניים התפתחה קטטה אלימה, במהלכה שלף המערער סכין ודקר את המנוח 4 דקירות בפלג גופו העליון, כאשר שתי הדקירות האחרונות היו קטלניות. בית המשפט המחוזי דחה את טענת ההגנה העצמית של המערער וקבע מתחם ענישה שנע בין 4 ל- 15 שנות מאסר בפועל, והשית על המערער 9 שנות מאסר, לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון קיבל את הערעור שהוגש על חומרת העונש והעמיד את עונשו של המערער על 7.5 שנות מאסר, בקובעו, בין היתר, את הדברים הבאים: "האחרון [המערער - ב.ש] ירד מביתו ללא כוונת התגרות, וללא שתיכנן להיקלע לקטטה כלשהיא. המנוח היה זה שפתח באלימות, והוא שרדף אחרי המערער, עם כלי נשק אפשרי אחוז בידו. מדובר היה בשעת לילה מאוחרת, ובתנאי קטטה בין ניצים בעלי עבר של סכסוך קודם. אכן קופחו חיי אדם. העונש חייב לבטא זאת. ואולם, לא בכדי העונש בגין עבירת ההריגה נע בין עשרים שנות מאסר לבין היעדר קביעת עונש מינימום על ידי המחוקק [...] דברים אלו מצדיקים הקלה מסוימת. נדמה כי עונש מאסר בפועל של תשע שנים אינו נותן ביטוי לנסיבות המעשה באופן מספק".

ז. ע"פ 407/12 נסימוב ואח' נ' מדינת ישראל (24.1.2013) - המערערים הורשעו על יסוד הודאתם בעבירת הריגה, קשירת קשר לביצוע פשע והחזקת סכין שלא כדין בכך שעל רקע סכסוך עם המנוח ואחיו, קשרו המערערים קשר (יחד עם אחרים נוספים) לתקוף את השניים. במהלך הקטטה, דקרו המערערים, ביחד עם כמה מהנוכחים את המנוח שתי דקירות בגב ובצלעות אשר גרמו למותו. בית המשפט המחוזי השית על כל אחד מהמערערים 12 שנות מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון דחה ערעור שהוגש על חומרת העונש.

ח. ע"פ 6415/11 פולוחין נ' מדינת ישראל (24.12.2012) - המערער זוכה מחמת הספק מאישום הרצח שיוחס לו בכתב האישום, וחלף זאת הורשע בעבירה של הריגה. ברקע לאירוע, סכסוך ממושך בין המערער למנוח. במועד האירוע, פרצה בין המערער למנוח קטטה אלימה, במהלכה דקר המנוח את המערער באמצעות סכין בידו. או אז, נטל המערער סכין ודקר את המנוח דקירות מרובות בחזהו ובבטנו, עד שהמנוח התמוטט ומת. בית המשפט המחוזי השית על המערער 9 שנות מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון דחה ערעור שהוגש על חומרת העונש.

מתחם העונש ההולם - סיכום

20. כפי שניתן להיווכח, בגזרי דין שהוטלו בנסיבות דומות קיים מנעד ענישה רחב. יחד עם זאת, דומני כי המקרים אותם סקרתי לעיל משקפים את הנתבי המרכזי הנוהג בפסיקה.

לאור האמור, ועל יסוד כלל הנתונים אשר פורטו לעיל, ראיתי להעמיד את מתחם העונש ההולם ברף התחתון שלו על 10.5 שנות מאסר וברף העליון שלו על 15 שנות מאסר.

קביעת העונש המתאים

21. בפתח הדיון בעונש המתאים לנאשם יצוין, כי הלכה למעשה, לא הייתה מחלוקת בין הצדדים כי יש להטיל על הנאשם עונש המשקף את הרף התחתון של המתחם. בהינתן העובדה שמסקנה זו מקובלת עליי, אסקור להלן בצורה תמציתית את השיקולים התומכים במסקנה זו.

הודיה ונטילת אחריות - הנאשם נטל אחריות על מעשיו בשלב מוקדם של ההליך. מעבר לחיסכון בזמן הציבורי, יש בכך כדי ללמד על הפנמת הפסול במעשיו, אשר מצדיקה הקלה משמעותית בעונש. הנאשם אף הביע צער וחרטה כנים על מעשהו.

עבר פלילי - לא מצאתי לייחס לעברו הפלילי של הנאשם משקל משמעותי לחומרה, שכן לא מדובר בעבר עשיר ומכביד, ובכל מקרה, הוא אינו רלוונטי לעבירה בה עסקין ומרביתו ישן ומבית משפט לנוער.

נסיבות חיים - נסיבותיו האישיות המורכבות והקשות של הנאשם, כפי שבאו לידי ביטוי בחוות דעתה של ד"ר תמיר ובטיעוני הסנגור, עומדים לזכותו וזוכים למשקל ממתן. כאמור, נקודת הפתיחה של הנאשם כבר מילדותו, הייתה נקודת פתיחה בעייתית. כן מצאתי להתחשב ברצף האירועים המצערים שקרו לאחרונה למשפחתו של הנאשם, כפי שאלו נטענו על ידי הסנגור.

גילו הצעיר של הנאשם - גיל צעיר הוא לעולם שיקול רלוונטי. בעניינינו, והגם שאין מדובר בנאשם הנמצא על גבול

הקטינות (בן 22 בעת האירוע), דומני כי יש ליתן משקל מסוים לגילו הצעיר.

תקופת מעצרו - נתתי דעתי לעובדה כי מדובר במי ששוהה במעצר עד תום ההליכים מזה תקופה ארוכה, בתנאים לא פשוטים נוכח מגיפת הקורונה שפרצה חודשים ספורים עובר למעצרו.

סוף דבר

22. לאור האמור לעיל, ראיתי להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 11 שנות מאסר לריצוי בפועל החל מיום מעצרו 27.12.2020.

ב. 9 חודשי מאסר, אולם הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו עבירת אלימות נגד הגוף מסוג פשע.

ג. 4 חודשי מאסר, אולם הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו עבירת אלימות נגד הגוף מסוג עוון.

ד. פיצוי למשפחת המנוח בסך 20,000 ₪. הפיצוי ישולם ב - 40 תשלומים חודשיים שווים החל מיום 1.4.23 ועד לסיום התשלומים.

בני שגיא, שופט

סגן נשיא

השופטת חנה פלינר:

אני מסכימה.

חנה פלינר, שופטת

השופטת מעין בן-ארי:

אני מסכימה.

מעין בן ארי, שופטת

הוחלט כאמור, פה אחד, להטיל על הנאשם את העונשים כאמור בפסקה 22 לחוות דעתו של האב"ד, השופט בני שגיא, סגן נשיא.

ניתן צו כללי למוצגים לשיקול דעת קצין משטרה ו/או התביעה.

זכות ערעור כחוק.

ניתן והודע היום י"ג ניסן תשפ"ב, 14/04/2022 במעמד הנוכחים.

בני שגיא, שופט

סג"נ-אב"ד חנה פלינר, שופטת

מעין בן ארי, שופטת